

Lausunto

20.11.2025

VN/2628/2025

VN/2628/2025-OKM-62

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta
Sivistys- ja tiedejaosto

OKM lausunto valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle: Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2026 talousarvioesityksen (HE 99/2025 vp) täydentämisestä

Yritystukisäästön kohdentaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan mm. elokuva-alan tuotantotukeen varsinaisessa talousarvioesityksessä kohdentunut 7,8 milj. euron yritystukisäästö ehdotetaan kohdennettavaksi uudelleen. Korvaavina toimina yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitusta vähennetään yhteensä 2,9 milj. eurolla sekä perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteisiä menoja vajaa 0,4 milj. euroa. Lisäksi korvaavista säästöistä yhteensä n. 3,6 milj. euroa kohdennetaan ulkoministeriön ja valtiovarainministeriön hallinnonaloille.

Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus

Momentin 29.01.03 määrärahaa lisätään 491 000 eurolla Ylioppilastutkintolautakunnan toimintaedellytysten turvaamiseksi siirtona momentilta 29.20.21. Siirto on tarkoitettu pysyväksi ja sisällytettäväksi vuosia 2027–2030 koskevaan kehyspäättökseen. Ylioppilastutkintolautakunta vastaa perustehtäviensä ohella laajoista hallituskaudella toteutettavista uudistuksista: ylioppilastutkinnon digitaalisen koejärjestelmän uudistus, kielitaidon suullisen osaamisen arvioinnin sisällyttäminen osaksi ylioppilastutkintoa, englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittamisen mahdollistaminen sekä taito- ja taideaineen kokeen suorittamisen mahdollistaminen osana ylioppilastutkintoa. Uudistusten toimeenpanon onnistuminen edellyttää ylioppilastutkintolautakunnan perustoimintojen turvaamista riittävällä ja vakaalla rahoitustasolla.

Momentilla 29.20.30 on otettu huomioon yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille korvattavien arvonlisäverojen tarkentumisesta aiheutuva 764 000 euron lisäys.

Korkeakouluopetus ja tutkimus

Korkeakoulujen aloituspaikkoja lisätään kertaluonteisesti vuonna 2026. Aloituspaikkoihin ja näihin liittyviin opintotukimenoihin ehdotetaan vuonna 2026 noin 11 milj. euroa ja yhteensä noin 44 milj.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

euroa vuosina 2026—2028. Uudet aloituspaikat kohdennetaan talouskasvua tukeviin tutkintoihin, kuten ydin- ja energiatekniikan aloille.

Toiselta asteelta valmistuneille ja ilman korkeakoulupaikkaa jääneille toteutetaan maksuton 30 opintopisteen opintoseteli avoimeen yliopistoon tai avoimeen ammattikorkeakouluun. Tähän ehdotetaan 18,6 milj. euroa vuonna 2026 ja yhteensä noin 56 milj. euroa vuosina 2026—2028.

Suomen Akatemian toimintamenoissa (mom. 29.01.05) on 162 000 euron lisäys tutkimusinfrastruktuuri- ja tutkimusmenoihin siirtäen momentilta 29.40.56. Lisäksi Kansallisarkiston toimintamenoissa (mom. 29.01.06) on otettu huomioon 12 000 euron lisäys kiinteistövuokrien indeksitarkistuksien perusteella.

Opintotuki

Momentin opintolainojen valtiontakaus 29.70.52 mitoituksessa esitetään huomioitavaksi 10,0 milj. euroa maksuvapautusten vakiintuneen budjetointitavan mukaisesti. Varsinaiseen budjettiesitykseen sisällytetty budjetointitavan mahdollinen muutos edellyttää vielä jatkovalmistelua.

Momentin opintoraha ja asumislisä 29.70.55 mitoituksessa huomioidaan lisäyksenä 15,3 milj. euroa opintotuen saajamäärän tarkentumisesta, joka johtuu uusien korkeakoulujen aloittajapaikkojen määrästä ja muusta opintotuen käytön kasvusta.

Taide ja kulttuuri

Opetus- ja kulttuuriministeriö saa myöntää valtionavustusta (mom. 29.80.50 Avustukset taiteen ja kulttuurin edistämiseen) enintään 10 milj. euroa Paimion parantolan ylläpitoon ja peruskorjaukseen sekä toimitilojen kehittämiseen. Vuonna 2026 avustus on enintään 1,5 milj. euroa. Avustuksesta 7,0 milj. euron ehtona on yksityisten sijoittajien vähintään valtion rahoitusta vastaavat sitoumukset hankkeen kehittämiseen. Valtion rahoitus on 5,5 milj. euroa vuonna 2027, 2 milj. euroa vuonna 2028 ja 1 milj. euroa vuonna 2029.

Lisäksi Museoviraston ja kulttuurilaitosten vuokrien tarkistuksiin osoitetaan yhteensä 219 000 euroa (momentit 29.01.07 Museoviraston toimintamenot, 29.80.20 Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannukset ja 29.80.53 Valtionavustus tilakustannuksiin).

Nuoriso ja liikunta

Momentit 29.90.30 ja 29.90.50: Hallituksen päättämästä toimintamenojen lisäsäästöstä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle liikunnan osuus on 0,52 miljoonaa euroa vuonna 2026. Täydentävässä talousarviossa säästöstä 0,2 milj. euroa esitetään kohdennettavaksi liikunnan valtakunnallisten koulutuskeskusten valtionosuuksiin järjestöavustusten sijaan. Liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuden määrärahataso verrattuna vuoteen 2025 nousee talousarviossa vuodelle 2026 johtuen lakisääteisestä kustannuspohjan tarkistuksesta sekä indeksitarkistuksesta (yhteensä noin 5,68 milj. euroa). Näin ollen ehdotetulla säästöllä ei ole suuria vaikutuksia liikunnan koulutuskeskusten toimintaedellytyksiin. Säästö toteutetaan vähentämällä vuosittain opiskelijavuorokausien määrää (2376 vuorokautta).

Laskentapäällikkö

Marleena Luopa

Jakelu Eduskunta, Kaisa Iso-Sipilä

Tiedoksi OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Anita Westerholm
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Rosanna Blomster-Bröckl
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Crista Grönroos
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Santeri Lohi

OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Andreas Elfving
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Johanna Mantere
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Annika Lyytikäinen
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Toni Ahva
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Heidi Backman
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Emma Hannonen